

**Samen met, laat onze eigen verantwoordelijkheid
onverlet!**

**AWP bijdrage aan de Algemene Beschouwingen bij de
Voorjaarsnota 2020**

Allereerst wil ik onze ambtenaren een groot compliment maken. Ondanks de corona crisis konden we de afgelopen weken toch gewoon vergaderen. Maar ik ben blij dat we elkaar nu weer gewoon face to face kunnen toespreken.

De VJN biedt ons de financiële en inhoudelijke kaders voor de komende jaren. Dit vooruitkijken gaat uiteraard altijd gepaard met onzekerheden. Dit jaar zijn deze onzekerheden door de corona crisis en de economische crisis extra groot; dit geldt met name voor de belastingopbrengsten. Maar gelukkig hebben we ruime algemene reserves en hebben we wat vet op de botten.

Het college spreekt uit dat ze in de toekomst meer wil gaan werken langs de 10 strategische lijnen die in de VJN zijn onderscheiden. Deze 10 lijnen vormen het kader voor onze strategische agenda. Hiervoor wil het college het komende jaar extra input ophalen. Dit is een goed idee. Het is een goed idee om dit jaar extra input op te halen, zodat we het betere gesprek kunnen voeren bij de bij voorjaarsnota 2021. Maar, ik wil alvast een voorschot op dit goede gesprek nemen door tien kritische kanttekeningen bij de VJN 2020 te plaatsen. Deze dienen als de AWP-input in bovenvermeld proces

1 Toekomst bestendig begroten

De VJN is cruciaal onderdeel van toekomst bestendig begroten; het is een kader stellende nota en gaat over het totale plaatje (ontwikkelingen in omgeving, doelen, investeringen, kosten en tarieven, reserves). Helaas is de VJN op het punt van de tarief ontwikkeling onvolledig; Twee jaar geleden is een motie van de CU aangenomen om in de VJN een indicatief financieel meerjarenperspectief voor een periode van 5 jaar op te nemen met daarin een overzicht van de ontwikkeling van de kosten, de tarieven, aandacht voor de vastgestelde bandbreedtes en implicaties voor de reserves. In de huidige VJN is over de tarief ontwikkeling niks terug te vinden (anders dan dat we deze gaan vaststellen bij de begroting – hetgeen winst is ten opzichte van vorige jaar toen we hier een begrotingswijziging voor nodig hadden). Het is niet duidelijk is hoe het DB binnen de in de Nota Reserves en Voorzieningen afgesproken bandbreedte denkt te blijven. Het doorschuiven naar de toekomst en wachten tot er niemand meer piept vinden wij geen juiste actie. Wij betreuren het dat het DB de aangenomen motie opnieuw naast zich neerlegt.

2 De egalisatiereserve Gebouwd

Het lijkt erop dat we blijven oppotten; toevoegingen aan de egalisatiereserve Gebouwd zijn voorzien (in 2024 6.248 miljoen). De AWP vindt dit in principe onjuist is. Het waterschap is geen spaarvarken! Of we gaan de tarieven matigen of we gaan meer investeren in waterkwaliteit, biodiversiteit en duurzaamheid.

3 De opzet van de VJN kan beter

Het is goed dat we nu spreken van strategische lijnen, maar deze lijnen moeten worden vertaald in strategische doelen; dat is deels al gebeurd, maar dit kan op punten helderder;

De volgorde waarin de strategische onderwerpen worden behandeld is niet echt logisch: sommige onderwerpen behoren tot onze kerntaken en hebben het karakter van hoofddoelen, andere zijn instrumenteel (zoals de Omgevingswet; het is vreemd om de voorjaarsnota hiermee te beginnen; de Omgevingswet is geen waterschapsdoel -maar een ruimtelijke ordenings- en misschien wel een ruimtelijk wanordeningsinstrument – volgens sommigen zelfs de aanleiding tot een Institutionele bewapeningswedloop). Laten we allereerst focussen op onze kerntaken. (Het is overigens wel mooi dat we intern het DSO klaar hebben - aan onze ambtenaren zal het daadwerkelijk invoeren van de omgevingswet niet liggen!)

4 Integratie inhoud en financiën

Het is transparanter om het inhoudelijk en financiële deel van de VJN te integreren – om per strategische lijn/thema de doelen, investeringen en uitgaven te behandelen en deze te linken aan de indicatoren. Het zou nog mooier zijn als we voor elk strategische thema meerdere varianten in beeld zouden kunnen krijgen. Dit biedt ons de mogelijkheid om onze discussies strategischer en doelgerichter te maken. Wij zijn overigens blij met de initiatieven (Toekomstbestendig begroten) die er op dit punt momenteel gaande zijn.

5 Samen met

Het college is erg enthousiast in het etaleren van de Samen met filosofie. Op zich begrijpelijk, maar ik wil deze mantra toch graag wat aanscherpen:

Samen met, laat onze eigen verantwoordelijkheid onverlet!

Onze tijd vraagt om een pro-actief waterschap. Wij moeten staan voor het verduurzamen van de waterhuishouding. Onze stroomopwaartse positionering o.a. bij de implementatie van de Omgevingswet moet we wel doen vanuit een eigen inhoudelijke visie m.b.t. onze kerntaken – veiligheid, droge voeten en voldoende, schoon en bio-divers water.

We kunnen dit op zich wel. De onlangs AB-breed aangenomen Motie Rijnenburg is een voorbeeld van zo'n pro-actieve opstelling. Dit geldt eveneens voor onze inzet bij het verwijderen van medicijnresten in de Rwzi Houten, de cellulose terugwinning bij de Rwzi Utrecht, het uitwerken van een routekaart om in 2030 energieneutraal te zijn en onze bijdragen aan de TEA en TEO projecten.

Maar op een aantal punten kan het beter:

Het college is in overleg is met de provincie over de Natuuronderlegger Sterke Lekdijk, maar een concrete invulling van de hierover aangenomen motie hebben we nog niet gezien;

Wij zien graag dat het college meer ambitie toont op het gebied van de waterkwaliteit. Momenteel halen we onze waterkwaliteitsdoelen niet en het college wil de KRW-ambities negatief bijstellen, hetgeen Brussel overigens niet zal goedkeuren.

Wij willen overal in ons gebied gezond en schoon water en pleiten voor een integrale aanpak (niet alleen van de KRW-lichamen maar zeker ook van de overige wateren waarin momenteel veel wordt gezwommen en waarvan met name de haarvaten een hoog ecologisch potentieel hebben en in verbinding staan met de KRW-lichamen); in deze aanpak moet het versterken van de biodiversiteit nadrukkelijk in ogenschouw wordt genomen; de aanpak goed naar de buitenwereld gecommuniceerd worden – dus niet te technisch, maar in de vorm van inspirerende en aansprekend streefbeelden (de snoek terug in al onze gebieden? de wet five?); wij zullen hierover een motie indienen.

HDSR moet op het gebied van waterkwaliteit de regierol pakken in de regio; het is prima om op te willen treden als een overheid is maar, *Samen met laat de eigen verantwoordelijkheid onverlet*

Een extra investering van 250.000 voor relatiebeheer is te verdedigen, maar het beheren van relaties is alleen zinvol als HDSR zichzelf goed weet te positioneren, het is geen doel op zich.

6 Sterke Lekdijk

Het versterken van de Lekdijk is een ingewikkeld besluitvormingsproces. Het is moeilijk zo niet onmogelijk voor het AB om hier een sturende rol in te spelen. Wij krijgen een voorkeursalternatief gepresenteerd, maar geen alternatieven – die zijn al weg getrechterd (trechteren is blijkbaar een geliefde sturingsfilosofie in de waterschapswereld -zie discussie over herziening belastingstelsel)

De procesgang betreffende de nota grondverwerving is ook een voorbeeld van de complexiteit van het besluitvormingsproces. De nota werd door het college wel op de agenda geplaatst maar wij mochten hem niet amenderen. Ik ben bang dat de weg die het college heeft gekozen – onteigen tegen elke prijs, vooralsnog zonder een expliciet nut en noodzaak discussie – tot een grote onvrede gaat leiden en ons een hoop geld gaat kosten.

Het is goed dat er een voorstel komt betreffende synergiekansen voor een bedrag van 5 miljoen, maar het ontbreken van een natuuronderlegger helpt ook niet erg om tot een goed oordeel te komen over dit voorkeursalternatief.

Kortom, het is goed om lering te trekken uit de besluitvormingsprocessen over de eerste deeltrajecten zodat we de toekomstige trajecten zo in kunnen richten dat we als AB wel wat te kiezen hebben.

7 Bodemdaling

Ik kijk uit naar de discussie over de bodemdaling – 2 jaar geleden heeft het college ons een evaluatie van de pilots met onderwaterdrainage toegezegd, nog ik heb hier nog niets van teruggezien – op een foto van een prettig nat weiland in de krant na. De discussie over de bodemdaling moet zich niet alleen richten op de mogelijkheden van onderwaterdrainage, maar ook op de implicaties van het vernatten van het veenweidegebied voor de gebruiksfuncties (functie volgt peil), de veenoxidatie (de CO₂) maar ook op de mogelijke toename van de CH₄ emissies (met een 20x zo groot broeikaspotentieel als CO₂); het verduurzamen van het veenweidegebied is een kwestie van maatwerk.

8 Zuivere ontwikkelingen

Zoals gezegd zijn wij blij met alle innovaties in de zuivering. Wel wil ik erop wijzen dat het goed om niet te lang te wachten met de visievorming over de toekomst van de RWZI Zeist. Ik stel voor om hier een thema avond aan te wijden. Het is goed om de implicaties van de circulaire economie en het loskoppelen van regenwater te doordenken voor onze centrale zuiveringsinstallaties.

9 Duurzaamheid

Ik ben blij dat we nu een routeplanner naar energieneutraliteit hebben en dat het thema Biodiversiteit is toegevoegd aan de duurzaamheidsagenda maar biodiversiteit is uiteraard ook een van de hoofddoelen van ons waterkwaliteitsbeleid.

10 Waterbewustzijn/genieten van water

Een positieve spin-off van de corona crisis is een toegenomen omgevingsbewustzijn in den lande. Hier moeten we als HDSR op inhaken, het lustrumjaar 2022 is hier een prima kapstok voor en het is in principe goed dat we hier 100.000 euro voor uit willen geven. Wij zijn wel erg nieuwsgierig naar de concrete ideeën hierover (krijgen we een concert van De Dijk op de dijk?)

Kortom

HDSR heeft het afgelopen jaar een aantal goede stappen gezet, maar onze focus kan en moet scherper. Want nogmaals:

Samen met, laat onze eigen verantwoordelijkheid onverlet!

Het is goed om de strategische discussie te voeren, maar dit laat onverlet dat wij van het college concrete acties verwachten die al in de begroting 2021 worden opgenomen.

Hierover hebben wij samen met de PvdD een motie ingediend.